

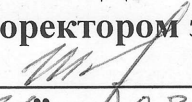
**ЗАКЛАД ВИЩОЇ ОСВІТИ
«УНІВЕРСИТЕТ КОРОЛЯ ДАНИЛА»**

Факультет суспільних та прикладних наук

Кафедра права імені академіка УАН о.Івана Луцького

ЗАТВЕРДЖЕНО:

проректором з методичної роботи

 Ярослав ШТАНЬКО

“31” 08 2026 р.

**ОСОБЛИВОСТІ ПРАВОЗАСТОСУВАННЯ ЦИВІЛЬНИХ ТА
ЦИВІЛЬНИХ ПРОЦЕСУАЛЬНИХ НОРМ**

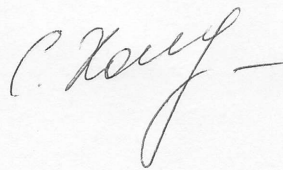
СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Галузь знань:	08 Право
Спеціальність:	081 Право
Освітньо-професійна (освітньо-наукова) програма:	«Право»
Освітній рівень:	перший (бакалаврський)
Статус дисципліни:	обов'язкова
Мова викладання, навчання та оцінювання:	українська
Семестр викладання	VII

**Івано-Франківськ
2026**

РОЗРОБНИК:

кандидат юридичних наук,
доцент кафедри
права імені академіка УАН о. Івана
Луцького

Світлана ХОДАК

ЗАТВЕРДЖЕНО:

на засіданні кафедри права
імені академіка УАН о. Івана
Луцького
протокол № 1 від 28 серпня 2026 р.
В.о завідувача кафедри

Олександра ПТАШНИК

УЗГОДЖЕНО:

Гарант ОПП

Михайло МЕЛЬНИКОВИЧ

СХВАЛЕНО:

на засіданні Науково-методичної ради, протокол № 1 від 31 серпня 2026 р.

e-mail	svitlana.khodak@ukd.edu.ua
Номер аудиторії чи кафедри	201
Посилання на сайт	https://ukd.edu.ua/person/svitlana-khodak
Сторінка курсу в СДО	https://online.ukd.edu.ua/course/view.php?id=7503

ВСТУП

Анотація навчальної дисципліни.

З прийняттям у 2003 році Цивільного кодексу України, змінами у 2014 році до Цивільного процесуального кодексу України характерними стали принципово нові підходи щодо правового регулювання відносин матеріального і процесуального права. На жаль, уникнути проблемних питань щодо прогалин, колізій та інших суперечностей у законодавстві не вдалося, тому «недосконалість правової сфери відносин» законодавець намагається усунути шляхом внесення змін та доповнень у чинні законодавчі акти. На жаль, такий процес нерідко має безсистемний характер та призводить до появи нових колізій та суперечностей. Відтак, правове регулювання та здійснення судочинства за таких умов стає непростим, однак дуже важливим процесом.

З огляду на наведене навчальна дисципліна «Особливості правозастосування цивільних та цивільних процесуальних норм» дає можливість отримати фундаментальні теоретичні знання із загальних компетентностей в сфері знання і розуміння закону, правозастосовної техніки тощо.

Навчальна дисципліна «Особливості правозастосування цивільних та цивільних процесуальних норм» дає можливість отримати фундаментальні теоретичні знання із загальних компетентностей в сфері приватного права, охоплюючи сферу відносин власності, інтелектуальних, договірних та зобов'язальних.

Програма навчальної дисципліни відображає закономірності механізму правового регулювання відносин; особливості застосування цивільних норм; особливості застосування цивільно-процесуальних норм.

Метою вивчення дисципліни є формування знань про основні засоби, прийоми і методи правового регулювання приватноправових відносин, а також вмінь щодо їх застосуванню.

Основними **завданнями** курсу є засвоєння студентами системи знань, вмінь та навиків з використання приватноправових засобів і методів правового (договірного) регулювання; опанування методології правового регулювання особливостей правозастосування цивільних та цивільних процесуальних норм; формування знань про застосування механізмів захисту і охорони норм міжнародного приватного права згідно законодавства України; сприяння зацікавленості у подальшому розвитку та вдосконаленні законодавства; розуміння сутності та значення європейських стандартів та зарубіжного досвіду розвитку та функціонування правових інститутів.

Згідно з вимогами освітньо-професійних та освітньо-кваліфікаційних програм студенти повинні **знати**:

правові доктрини, цінності, ідеї та принципи на яких базується творення цивільного та цивільного процесуального права; тлумачення та особливості застосування, а також методи, методики та технології,

зокрема загальнонаукові і спеціальні методи пізнання правових явищ; методики з правової оцінки поведінки чи діяльності індивідів і соціальних груп, ідентифікації правової проблеми та її вирішення на основі принципів цивільного права; **вміти:** розв'язувати правові проблеми з посиланням на нормативно-правові акти та судову практику; здійснювати порівняльний аналіз теоретичних положень цивільного права, формулювати висновки та узагальнення; методично грамотно працювати з текстами нормативно-правових актів та наукових джерел; інтегрувати знання і формулювати судження з неповним або обмеженим набором інформації; проявляти здатність до критичного аналізу, оцінки та синтезу нових і складних ідей при вирішенні проблемних аспектів цивільного права цивільного процесуального права та вивченні принципів; використовувати теоретичні засади принципів цивільного права у практичній роботі і правильно їх застосовувати у конкретних життєвих ситуаціях.

**Компетентності та результати навчання, яких набувають
здобувачі освіти внаслідок вивчення навчальної дисципліни
(шифри та**

**зміст компетентностей та програмних результатів навчання вказано
відповідно до ОП «Право» (2023/2024)**

Шифр та назва компетентності	Шифр та назва програмних результатів навчання
ЗК 2. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.	РН 1. Визначати переконливість аргументів у процесі оцінки заздалегідь невідомих умов та обставин.
ЗК3. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.	РН 2. Знати та розуміти міжнародні стандарти прав людини, положення Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод, а також
ЗК12. Здатність усвідомлювати рівні можливості та гендерні проблеми	

СК7. Здатність застосовувати норми та інститути права, щонайменше з таких галузей, як: конституційне право, адміністративне право і адміністративне процесуальне право, цивільне і цивільне процесуальне право, трудове право кримінальне і кримінальне процесуальне право	практику Європейського суду з прав людини. РН 3. Проводити збір і інтегрований аналіз матеріалів з різних джерел. РН 5. Давати короткий правовий висновок щодо окремих фактичних обставин з достатньою обґрунтованістю. РН 6. Оцінювати недоліки і переваги певних правових аргументів, аналізуючи відому проблему. РН 9. Самостійно визначати ті обставини, у з'ясуванні яких потрібна допомога, і діяти відповідно до отриманих рекомендацій		
СК8. Здатність застосовувати правові принципи та доктрини .	РН 13. Знати та розуміти особливості реалізації та застосування норм матеріального і процесуального права.		
СК11. Здатність визначати належні та прийнятні для юридичного аналізу факти	РН 15. Вільно використовувати для правничої діяльності доступні інформаційні технології і бази даних.		
СК14. Здатність до консультування з правових питань, зокрема, можливих способів захисту прав та інтересів клієнтів, відповідно до вимог професійної етики, належного дотримання норм щодо нерозголошення персональних даних та конфіденційної інформації.	РН 18. Застосовувати в професійній діяльності основні сучасні правові доктрини, цінності та принципи функціонування національної правової системи. РН 19. Пояснювати природу та зміст основних правових явищ і процесів. РН 20. Виокремлювати і аналізувати юридично значущі факти і робити обґрунтовані правові висновки. РН 22. Надавати консультації щодо можливих способів захисту прав та інтересів клієнтів у різних правових ситуаціях.		

ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Курс	4		
Семестр	7		
Кількість кредитів ЄКТС	6		
Аудиторні навчальні заняття		денна форма	заочна форма
	лекції	42 (в годинах)	12 (в годинах)

	семінари, практичні	42 (в годинах)	12 (в годинах)
Самостійна робота		96 (в годинах)	156 (в годинах)
Форма підсумкового контролю	30 екзамен (в годинах)		

Структурно-логічна схема вивчення навчальної дисципліни¹:

Пререквізити	Постреквізити

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Перелік тем лекційного матеріалу

Змістовий модуль I. Особливості правозастосування цивільних норм: загальні положення.

Тема 1. Особливості правозастосування норм та загальна характеристика цивільного права (2 год.).

Предмет цивільного права та предмет цивільного процесу та їх вплив на особливості правозастосування. Диспозитивний метод регулювання цивільних відносин та чинники, що його обумовлюють. Принципи цивільного права. Функції та система цивільного права. Поняття та види джерел цивільного права. Акти цивільного законодавства та їх дія в часі, в просторі та за колом осіб. Аналогія закону та аналогія права. Поняття, елементи та види цивільних правовідносин. Підстави виникнення цивільних прав та обов'язків.

Питання для самостійного вивчення: Місце цивільного права в системі права України. Особливість організаційних відносин. Особливість корпоративних відносин. Система цивільного права та законодавства.

Тема 2. Особливості правозастосування цивільних норм щодо фізичних осіб (2 год.).

Цивільна правоздатність фізичної особи. Цивільна дієздатність фізичної особи та її зміст. Повна цивільна дієздатність. Надання повної цивільної дієздатності фізичній особі, яка не досягла вісімнадцяти років. Часткова цивільна дієздатність. Неповна цивільна дієздатність. Обмеження цивільної дієздатності фізичної особи. Визнання фізичної особи

¹ тільки для обов'язкових дисциплін

недієздатною. Опіка і піклування. Визнання фізичної особи безвісно відсутньою: підстави, порядок, наслідки. Оголошення фізичної особи померлою: підстави, порядок, наслідки. Фізична особа як підприємець.

Питання для самостійного вивчення: Які підстави визнання фізичної особи недієздатною. Які правові наслідки появи фізичної особи, яка була оголошена померлою. Над якими особами встановлюється опіка. Які підстави припинення піклування.

Тема 3. Особливості правозастосування цивільних норм щодо юридичних осіб (2 год.).

Поняття юридичної особи та її ознаки. Організаційно-правові форми юридичних осіб приватного права. Індивідуалізація юридичних осіб. Створення юридичних осіб приватного права. Цивільна правоздатність та дієздатність юридичної особи приватного права. Органи юридичної особи. Філії та представництва юридичної особи. Припинення юридичної особи шляхом реорганізації. Припинення юридичної особи шляхом ліквідації. Повне товариство. Командитне товариство. Товариство з обмеженою відповідальністю. Товариство з додатковою відповідальністю. Акціонерне товариство.

Виробничий кооператив. Загальна характеристика непідприємницьких товариств установ. Участь держави, Автономної Республіки Крим, територіальних громад у цивільних відносинах.

Питання для самостійного вивчення: Якими ознаками характеризується юридична особа як суб'єкт цивільних правовідносин. Які органи наділені компетенцією здійснювати державну реєстрацію юридичних осіб. Які види господарського товариства Ви знаєте. Реорганізація юридичної особи.

Змістовний модуль 2. Об'єкти. Правочини. Довіреність. Представництво.

Тема 4. Особливості правозастосування цивільних норм щодо об'єктів цивільних прав (2 год.)

Поняття та види об'єктів цивільних прав. Речі та їх класифікація. Гроші і валютні цінності як об'єкти цивільних прав. Поняття та види цінних паперів як об'єктів цивільних прав. Нематеріальні блага як об'єкти цивільних прав.

Питання для самостійного вивчення: Як співвідносяться між собою роботи та послуги. Які речі не відносяться до нерухомого майна. Визначте правовий режим цінних речей.

Тема 5. Особливості правозастосування цивільних норм щодо правочинів (2 год.)

Класифікація правочинів. Загальні вимоги, додержання яких є необхідним для чинності правочину. Форма правочину. Правові наслідки

недодержання форми правочину, встановленої законом. Тлумачення правочину. Відмова від правочину. Недійсність правочину. Нікчемні правочини. Оспорювані правочини. Правові наслідки недійсності правочину.

Питання для самостійного вивчення: Визначте відмінності між реальними та консенсуальним правочинами. Що таке фіктивний правочин. Які ви знаєте форми правочинів. Чи тягне недійсність окремої частини правочину недійсність інших його частин та правочину в цілому. Охарактеризуйте оспорюваний правочин.

Тема 6. Особливості правозастосування цивільних норм щодо представництва та довіреності (2 год.).

Поняття та види представництва. Довіреність: поняття, види, форма, строк. Припинення представництва за довіреністю. Вчинення правочинів з перевищенням повноважень. Передоручення.

Питання для самостійного вивчення: особливості законного представника. Види представництва. Підстави припинення представництва. Які існують види довіреності. Що означає призупинення довіреності. Що таке разова довіреність.

Змістовий модуль 3. Здійснення та захист цивільних прав.

Позовна давність. Право власності та інших речових прав.

Тема 7. Особливості правозастосування цивільних норм щодо здійснення цивільних прав та виконання цивільних обов'язків (2 год.).

Поняття здійснення суб'єктивних цивільних прав. Засади здійснення суб'єктивних цивільних прав. Межі здійснення суб'єктивних цивільних прав. Поняття та засади виконання цивільних обов'язків.

Питання для самостійного вивчення: Які засоби та форми захисту суб'єктивних цивільних прав застосовуються. Що таке цивільно-правовий захист. У чому полягає відмінність цивільно-правового захисту від охорони та від забезпечення цивільних прав та інтересів. В яких випадках і за яких умов захист цивільних прав здійснюється судами. В яких випадках і за яких умов захист цивільних прав здійснюється третейськими судами. Що таке самозахист цивільних прав? Які існують види заходів самозахисту.

Тема 8. Особливості правозастосування цивільних норм щодо строків та позовної давності (2 год.)

Поняття строку та терміну. Види строків. Порядок їх обчислення. Поняття позовної давності та межі її застосування. Види позовної давності. Зміна тривалості позовної давності. Початок перебігу позовної давності. Зупинення та переривання перебігу позовної давності. Наслідки впливу позовної давності.

Питання для самостійного вивчення: Поняття та значення претензійних строків. Наведіть класифікацію строків (термінів). Огрунтуйте поняття і значення гарантійних строків. Виокремте

вимоги, на які позовна давність не поширюється. Підстави переривання перебігу позовної давності.

Тема 9. Особливості правозастосування цивільних норм щодо права власності та інших речових прав (4 год.).

Речові права на чуже майно та їх види. Поняття права власності. Право власності в об'єктивному і суб'єктивному розумінні. Суб'єкти і об'єкти права власності. Зміст права власності. Здійснення права власності. Право власності на земельну ділянку. Самочинне будівництво. Право власності на житло. Обов'язки власника та обмеження його прав. Первісні підстави набуття права власності. Похідні підстави набуття права власності. Загальні та спеціальні підстави набуття права власності. Момент виникнення права власності у набувача майна за договором. Підстави припинення права власності. Випадки примусового вилучення майна, яке належить особі на праві власності. Загальна характеристика та види права спільної власності. Право спільної часткової власності. Переважне право купівлі частки у праві спільної часткової власності. Поділ майна, що є у спільній частковій власності, та виділ з нього частки. Припинення права на частку у спільному майні за вимогою інших співвласників. Право спільної сумісної власності. Поділ майна, що є у спільній

сумісній власності, та виділ з нього частки. Цивільно-правові засоби захисту права власності. Право власника на витребування майна із чужого незаконного володіння (віндикаційний позов). Розрахунки при витребуванні майна із чужого незаконного володіння. Право на захист права власності від порушень, не пов'язаних із позбавленням володіння (негаторний позов).

Питання для самостійного вивчення: Як здійснюється право власності. Розкрийте поняття «право спільної власності». Як ви знаєте підстави виникнення спільної сумісної власності. Що є власністю українського народу. Що означає абсолютний характер права власності. Розкрийте поняття «захист права власності». Що таке володіння чужою річчю? Як відбувається припинення володіння. Класифікація засобів захисту права власності. Особливості припинення договору суперфіцію.

Тема 10. Особливості правозастосування цивільних норм щодо цивільної відповідальності (2 год.).

Загальні засади захисту цивільних прав та інтересів. Захист цивільних прав та інтересів юрисдикційними органами. Самозахист цивільних прав. Поняття, ознаки та функції цивільно-правової відповідальності. Види (класифікації) цивільно-правової відповідальності. Умови цивільно-правової відповідальності. Підстави звільнення від цивільно-правової відповідальності.

Питання для самостійного вивчення: Особливості відповідальності в цивільному праві, та її основні принципи. Види санкцій за цивільним

законодавством. Як відрізняється цивільно-правова відповідальність від кримінального покарання. Особливості поняття «форма цивільно-правової відповідальності». На які види поділяються форми цивільно-правової відповідальності. Охарактеризуйте особливості вини боржника у цивільному праві. Особливості форс-мажору та непереборної сили.

Змістовий модуль 4. Спадкування. Особливості правозастосування цивільних норм щодо права інтелектуальної власності.

Тема 11. Особливості правозастосування цивільних норм щодо спадкування (2 год.)

Поняття і види спадкування. Склад спадщини. Відкриття спадщини. Час і місце. Спадкоємці. Право на спадкування. Усунення від права на спадкування. Поняття заповіту та його види. Умови дійсності заповіту. Форма заповіту. Порядок посвідчення заповіту. Державна реєстрація заповіту. Скасування і зміна заповіту. Визнання заповіту недійсним. Права заповідача. Заповідальні розпорядження. Право на обов'язкову частку у спадщині. Заповіт з умовою. Заповіт подружжя. Виконання заповіту. Повноваження виконавця заповіту. Черговість спадкування за законом. Зміна черговості одержання права на спадкування. Прийняття спадщини. Строк прийняття спадщини та наслідки його пропущення. Відмова від прийняття спадщини: поняття та наслідки. Відумерлість спадщини. Пред'явлення кредиторами спадкодавця претензій до спадкоємців. Задоволення вимог кредитора. Спадковий договір. *Питання для самостійного вивчення: Історичний розвиток спадкових відносин. Правове регулювання спадкового договору. Особливості відмови від прийняття спадщини: поняття та наслідки.*

Тема 12. Особливості правозастосування цивільних норм щодо права інтелектуальної власності (2 год.)

Поняття права інтелектуальної власності та його співвідношення з правом власності. Суб'єкти та об'єкти авторського права. Особисті та майнові права авторів. Строки чинності авторських майнових прав, правові наслідки їх закінчення. Загальна характеристика суміжних прав. Суб'єкти та об'єкти суміжних прав. Особисті та майнові права на об'єкти суміжних прав. Строки чинності суміжних майнових прав. Поняття, суб'єкти та об'єкти патентного права. Право інтелектуальної власності на винахід, корисну модель, промисловий зразок. Право інтелектуальної власності на комерційне найменування та географічне зазначення. Право інтелектуальної власності на торговельну марку. *Питання для самостійного вивчення: Генеза права інтелектуальної власності. Особливості судового захисту прав інтелектуальної власності від порушень.*

Змістовий модуль 5. Особливості правозастосування цивільних норм у договірних конструкціях.

Тема 13. Особливості договорів про передання майна у власність (2 год.).

Особливості договору купівлі-продажу. Загальна характеристика та істотні умови договору. Сторони договору. Права та обов'язки сторін. Форма договору. Момент виникнення права власності у покупця товару. Види договору купівлі-продажу. Договір роздрібної купівлі-продажу. Гарантійні строки. Ризик випадкового знищення майна.

Особливості договору міни, загальна характеристика. Сторони договору міни. Особливості укладення та виконання договору міни. Поняття та юридична характеристика договору поставки. Істотні умови договору поставки. Форма та зміст договору поставки. Виконання договору поставки. Правові наслідки порушення сторонами договору поставки.

Особливості договору довічного утримання (догляду). Порядок укладення, форма та істотні умови договору. Відмова від договору та розірвання договору дарування. Правові наслідки. Момент виникнення у набувача права власності на майно, передане за договором довічного утримання (догляду).

*Питання для самостійного вивчення: **Особливості купівлі-продажу на біржі. Умови, яким повинні відповідати біржові угоди.***

Проаналізуйте зміст

таких понять «міна», «бартер», «товарообмінна операція». Наведіть приклади застосування цих понять у законодавстві. Дайте порівняльну характеристику підстав, умов та обсягу відповідальності за договором купівлі-продажу та договором поставки. Дайте визначення і порівняння понять «благодійництво», «меценатство», «спонсорство», «пожертва», «дарування».

Тема 14. Особливості договорів про передачу майна у тимчасове користування (4 год.).

Особливості та юридична характеристика договору найму. Предмет договору найму. Істотні умови договору найму (оренди). Форма та зміст договору найму (оренди). Ризик випадкової загибелі, пошкодження майна. Розірвання договору найму (оренди). Припинення договору найму (оренди). Відмова від договору найму (оренди). Оренда державного та комунального майна.

Особливості договору прокату. Сторони договору прокату. Порядок укладення та форма договору прокату. Права та обов'язки сторін договору прокату. Поняття та загальна характеристика договору оренди

житла. Істотні умови договору. Суб'єктний склад договору. Підстави для припинення та розірвання договору оренди житла.

Особливості та загальна характеристика договору оренди земельної ділянки. Правове регулювання договору оренди земельної ділянки. Права та обов'язки сторін за договором оренди земельної ділянки. Відповідальність сторін у разі порушення умов договору.

Особливості договору позички. Загальна характеристика договору позички та сторони. Порядок укладення та форма договору позички. Зміст договору позички. Відповідальність за невиконання чи неналежне виконання договору позички.

Питання для самостійного вивчення: Проаналізуйте правовий статус піднаймача за договором майнового найму. Права та обов'язки піднаймача. Строк дії договору піднайму. Визначте особливості суб'єктного складу договору позички. Які обмеження існують щодо суб'єктного складу договору позички. Порівняйте договір позички з договором позики, із загальними положеннями про договір найму (оренди).

Тема 15. Особливості договорів про виконання робіт (2 год.)

Особливості застосування та законодавче регулювання договору підряду. Суб'єктний склад договору. Особливості підрядних договорів за участю фізичних осіб. Порядок укладення і форма договору підряду. Істотні умови договору. Особливості виконання договору підряду.

Відповідальність сторін за невиконання чи неналежне виконання умов договору підряду.

Особливості застосування та законодавче регулювання договорів будівельного підряду. Сторони в договорі. Спеціальні вимоги, яким повинен відповідати підрядник. Порядок укладення договору будівельного підряду. Форма договору. Права та обов'язки сторін за договором будівельного підряду. Особливості виконання договорів будівельного підряду. Відповідальність сторін за договором будівельного підряду.

Поняття та загальна характеристика договору побутового підряду. Особливості суб'єктного складу за договором побутового підряду. Порядок укладення і форма договору побутового підряду. Зміст договору побутового підряду. Виконання договору побутового підряду та гарантії прав замовника.

Питання для самостійного вивчення: Складіть порівняльну характеристику договору підряду і трудового договору за: суб'єктами; змістом; ризиками сторін; підставам и та обсягами відповідальності. Проаналізуйте правову природу проектно-

кошторисної документації. Визначте, які вимоги існують до проектно-кошторисної документації. Проаналізуйте види строків за договором будівельного підряду і визначте їх правове значення.

Тема 16. Особливості договорів про надання послуг (4 год.)

Особливості та юридична природа договорів перевезення та їх правове регулювання. Сторони в договорі. Загальні та спеціальні вимоги до перевізника. Порядок укладення та оформлення договору перевезення різними видами транспорту. Права та обов'язки сторін за договором перевезення. Виконання договору перевезення. Відповідальність сторін за невиконання або неналежне виконання умов договору. Особливості відповідальності перевізника. Претензії і позови з перевезень. Договір перевезення пасажирів, багажу і пошти. Договір транспортного експедитування.

Особливості та підстави виникнення обов'язку по зберіганню майна. Загальна характеристика договору зберігання. Сторони договору. Статус професійного зберігача. Порядок укладення та форма договору зберігання. Істотні умови договору. Виконання договору зберігання. Відповідальність сторін за договором зберігання. Зберігання на товарному складі. Спеціальні види зберігання.

Загальна характеристика договору доручення. Сторони договору доручення. Форма та зміст договору доручення. Виконання договору доручення. Підстави та правові наслідки припинення договору доручення. Правове регулювання та сфера застосування договору комісії. Сторони договору комісії. Виконання договору комісії. Відмова комісіонера від виконання договору та скасування договору комітентом та правові наслідки з цього.

Загальна характеристика та особливості договору страхування. Суб'єкти страхування. Порядок укладення та форма договору страхування. Припинення договору страхування. Особливості дострокового припинення договору страхування. Види і форми страхування: особливості майнового страхування; особливості особистого страхування;

- страхування відповідальності; страхування ризиків.

Поняття та загальна характеристика договору доручення. Сторони договору доручення. Форма та зміст договору доручення. Виконання договору доручення. Підстави та правові наслідки припинення договору доручення. Правове регулювання та сфера застосування договору комісії. Сторони договору комісії. Виконання договору комісії. Відмова комісіонера від виконання договору та скасування договору комітентом

та правові наслідки з цього.

Питання для самостійного вивчення: Охарактеризуйте юридичну та фактичну послугу як предмет договору про надання послуг. Наведіть приклади професійних зберігачів. Які вимоги висуваються до професійних зберігачів. Визначте у чому полягає відмінність суброгації від регресу.

Модуль 6. Особливості правозастосування у недоговірних зобов'язаннях.

Тема 17. Недоговірні зобов'язання. Особливості компенсації моральної шкоди та відшкодування матеріальної шкоди (4 год.)

Поняття та елементи зобов'язань із завдання шкоди. Деліктна відповідальність: поняття, зміст, підстави. Підстави звільнення від відповідальності за завдання шкоди. Окремі (спеціальні) випадки відповідальності за завдання шкоди.

Особливості компенсації моральної шкоди. Умови виникнення зобов'язань з компенсації моральної шкоди. Спосіб і розмір компенсації моральної шкоди. Звільнення від відповідальності за завдану моральну шкоду.

Питання для самостійного вивчення: Порівняйте поняття «необхідна оборона», «крайня необхідність» в цивільному та кримінальному праві. Які особливості відшкодування шкоди, заподіяної в стані «необхідної оборони» та «крайньої необхідності» за нормами цивільного та кримінального права.

ЗМІСТ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

Тема 1. Особливості правозастосування норм та загальна характеристика цивільного права (2 год.).

1. Предмет цивільного права та предмет цивільного процесу та їх вплив на особливості правозастосування.
2. Диспозитивний метод регулювання цивільних відносин та чинники, що його обумовлюють.
3. Принципи цивільного права.
4. Функції та система цивільного права.
5. Поняття та види джерел цивільного права.
6. Акти цивільного законодавства та їх дія в часі, в просторі та за колом осіб.
7. Аналогія закону та аналогія права.
8. Поняття, елементи та види цивільних правовідносин.
9. Підстави виникнення цивільних прав та обов'язків.

Тема 2. Особливості правозастосування цивільних норм щодо фізичних осіб (2 год.).

1. Цивільна правоздатність фізичної особи
2. Цивільна дієздатність фізичної особи та її зміст
3. Повна цивільна дієздатність. Надання повної цивільної дієздатності фізичній особі, яка не досягла вісімнадцяти років
4. Часткова цивільна дієздатність
5. Неповна цивільна дієздатність
6. Обмеження цивільної дієздатності фізичної особи
7. Визнання фізичної особи недієздатною
8. Опіка і піклування
9. Визнання фізичної особи безвісно відсутньою: підстави, порядок, наслідки
10. Оголошення фізичної особи померлою: підстави, порядок, наслідки
11. Фізична особа як підприємець

Тема 3. Особливості правозастосування цивільних норм щодо юридичних осіб (2 год.).

1. Поняття юридичної особи та її ознаки
2. Організаційно-правові форми юридичних осіб приватного права
3. Індивідуалізація юридичних осіб
4. Створення юридичних осіб приватного права
5. Цивільна правоздатність та дієздатність юридичної особи приватного права. Органи юридичної особи
6. Філії та представництва юридичної особи
7. Припинення юридичної особи шляхом реорганізації
8. Припинення юридичної особи шляхом ліквідації
9. Повне товариство
10. Командитне товариство
11. Товариство з обмеженою відповідальністю
12. Товариство з додатковою відповідальністю
13. Акціонерне товариство
14. Виробничий кооператив
15. Загальна характеристика непідприємницьких товариств установ
16. Участь держави, Автономної Республіки Крим, територіальних громад у цивільних відносинах.

Тема 4. Особливості правозастосування цивільних норм щодо об'єктів цивільних прав (2 год.)

1. Поняття та види об'єктів цивільних прав
2. Речі та їх класифікація
3. Гроші і валютні цінності як об'єкти цивільних прав
4. Поняття та види цінних паперів як об'єктів цивільних прав

5. Нематеріальні блага як об'єкти цивільних прав.

Тема 5. Особливості правозастосування цивільних норм щодо правочинів (2 год.)

1. Класифікація правочинів
2. Загальні вимоги, додержання яких є необхідним для чинності правочину
3. Форма правочину. Правові наслідки недодержання форми правочину, встановленої законом
4. Тлумачення правочину. Відмова від правочину
5. Недійсність правочину
6. Нікчемні правочини.
7. Оспорювані правочини.
8. Правові наслідки недійсності правочину.

Тема 6. Особливості правозастосування цивільних норм щодо представництва та довіреності (2 год.).

1. Поняття та види представництва.
2. Довіреність: поняття, види, форма, строк.
3. Припинення представництва за довіреністю.
4. Вчинення правочинів з перевищенням повноважень.
5. Передоручення.

Тема 7. Особливості правозастосування цивільних норм щодо здійснення цивільних прав та виконання цивільних обов'язків (2 год.).

1. Поняття здійснення суб'єктивних цивільних прав.
2. Засади здійснення суб'єктивних цивільних прав.
3. Межі здійснення суб'єктивних цивільних прав.
4. Поняття та засади виконання цивільних обов'язків.

Тема 8. Особливості правозастосування цивільних норм щодо строків та позовної давності (2 год.)

1. Поняття строку та терміну.
2. Види строків. Порядок їх обчислення.
3. Поняття позовної давності та межі її застосування.
4. Види позовної давності. Зміна тривалості позовної давності.
5. Початок перебігу позовної давності.
6. Зупинення та переривання перебігу позовної давності.
7. Наслідки спливу позовної давності.

Тема 9. Особливості правозастосування цивільних норм щодо права власності та інших речових прав (4 год.).

1. Речові права на чуже майно та їх види
2. Поняття права власності. Право власності в об'єктивному і

суб'єктивному розумінні .

3. Суб'єкти і об'єкти права власності
4. Зміст права власності. Здійснення права власності
5. Право власності на земельну ділянку. Самочинне будівництво
6. Право власності на житло
7. Обов'язки власника та обмеження його прав
8. Первісні підстави набуття права власності
9. Похідні підстави набуття права власності
10. Загальні та спеціальні підстави набуття права власності
11. Момент виникнення права власності у набувача майна за договором
12. Підстави припинення права власності
13. Випадки примусового вилучення майна, яке належить особі на праві власності
14. Загальна характеристика та види права спільної власності
15. Право спільної часткової власності
16. Переважне право купівлі частки у праві спільної часткової власності
17. Поділ майна, що є у спільній частковій власності, та виділ з нього частки. Припинення права на частку у спільному майні за вимогою інших співвласників
18. Право спільної сумісної власності
19. Поділ майна, що є у спільній сумісній власності, та виділ з нього частки
20. Цивільно-правові засоби захисту права власності
21. Право власника на витребування майна із чужого незаконного володіння (віндикаційний позов)
22. Розрахунки при витребуванні майна із чужого незаконного володіння
23. Право на захист права власності від порушень, не пов'язаних із позбавленням володіння (негаторний позов).

Тема 10. Особливості правозастосування цивільних норм щодо цивільної відповідальності (2 год.).

1. Загальні засади захисту цивільних прав та інтересів.
2. Захист цивільних прав та інтересів юрисдикційними органами.
3. Самозахист цивільних прав.
4. Поняття, ознаки та функції цивільно-правової відповідальності.
5. Види (класифікації) цивільно-правової відповідальності.
6. Умови цивільно-правової відповідальності.
7. Підстави звільнення від цивільно-правової відповідальності.

Тема 11. Особливості правозастосування цивільних норм щодо спадкування (2 год.)

1. Поняття і види спадкування. Склад спадщини
2. Відкриття спадщини. Час і місце
3. Спадкоємці. Право на спадкування. Усунення від права на спадкування.
4. Поняття заповіту та його види. Умови дійсності заповіту

5. Форма заповіту. Порядок посвідчення заповіту. Державна реєстрація заповіту
6. Скасування і зміна заповіту. Визнання заповіту недійсним . 7.Права заповідача. Заповідальні розпорядження
- 8.Право на обов'язкову частку у спадщині
- 9.Заповіт з умовою. Заповіт подружжя
- 10.Виконання заповіту. Повноваження виконавця заповіту
- 11.Черговість спадкування за законом. Зміна черговості одержання права на спадкування
- 12.Прийняття спадщини. Строк прийняття спадщини та наслідки його пропущення
13. Відмова від прийняття спадщини: поняття та наслідки. Відумерлість спадщини. 14.Пред'явлення кредитором спадкодавця претензій до спадкоємців. Задоволення вимог кредитора.
- 15.Спадковий договір.

Тема 12. Особливості правозастосування цивільних норм щодо права інтелектуальної власності (2 год.)

- 1.Поняття права інтелектуальної власності та його співвідношення з правом власності
- 2.Суб'єкти та об'єкти авторського права
- 3.Особисті та майнові права авторів. Строки чинності авторських майнових прав, правові наслідки їх закінчення
- 4.Загальна характеристика суміжних прав. Суб'єкти та об'єкти суміжних прав.
- 5.Особисті та майнові права на об'єкти суміжних прав. Строки чинності суміжних майнових прав
- 6.Поняття, суб'єкти та об'єкти патентного права
- 7.Право інтелектуальної власності на винахід, корисну модель, промисловий зразок
- 8.Право інтелектуальної власності на комерційне найменування та географічне зазначення
- 9.Право інтелектуальної власності на торговельну марку

Тема 13. Особливості договорів про передання майна у власність (2 год.).

1. Особливості договору купівлі-продажу.
2. Загальна характеристика та істотні умови договору.
3. Сторони договору.
4. Права та обов'язки сторін.
5. Форма договору.
6. Момент виникнення права власності у покупця товару.
7. Види договору купівлі-продажу.

8. Договір роздрібної купівлі-продажу. Гарантійні строки. Ризик випадкового знищення майна.
9. Особливості договору міни, загальна характеристика.
10. Сторони договору міни.
11. Особливості укладення та виконання договору міни.
12. Поняття та юридична характеристика договору поставки. 13. Істотні умови договору поставки. Форма та зміст договору поставки.
14. Виконання договору поставки.
15. Правові наслідки порушення сторонами договору поставки. 16. Особливості договору довічного утримання (догляду).
17. Порядок укладення, форма та істотні умови договору.
18. Відмова від договору та розірвання договору дарування.
19. Правові наслідки. Момент виникнення у набувача права власності на майно, передане за договором довічного утримання (догляду).

Тема 14. Особливості договорів про передачу майна у тимчасове користування (4 год.).

1. Особливості та юридична характеристика договору найму. 2. Предмет договору найму.
3. Істотні умови договору найму (оренди).
4. Форма та зміст договору найму (оренди).
5. Ризик випадкової загибелі, пошкодження майна.
6. Розірвання договору найму (оренди).
7. Припинення договору найму (оренди).
8. Відмова від договору найму (оренди).
9. Оренда державного та комунального майна.
10. Особливості договору прокату.
11. Сторони договору прокату.
12. Порядок укладення та форма договору прокату.
13. Права та обов'язки сторін договору прокату.
14. Поняття та загальна характеристика договору оренди житла. Істотні умови договору.
15. Суб'єктний склад договору.
16. Підстави для припинення та розірвання договору оренди житла. 17. Особливості та загальна характеристика договору оренди земельної ділянки.
18. Правове регулювання договору оренди земельної ділянки. 19. Права та обов'язки сторін за договором оренди земельної ділянки.
20. Відповідальність сторін у разі порушення умов договору. 21.

Особливості договору позички.

22. Загальна характеристика договору позички та сторони.

23. Порядок укладення та форма договору позички.

24. Зміст договору позички.

25. Відповідальність за невиконання чи неналежне виконання договору позички.

Тема 15. Особливості договорів про виконання робіт (2 год.) 1.

Особливості застосування та законодавче регулювання договору підряду. Суб'єктний склад договору.

2. Особливості підрядних договорів за участю фізичних осіб. 3. Порядок укладення і форма договору підряду.

4. Істотні умови договору.

5. Особливості виконання договору підряду.

6. Відповідальність сторін за невиконання чи неналежне виконання умов договору підряду.

7. Особливості застосування та законодавче регулювання договорів будівельного підряду.

8. Сторони в договорі.

9. Спеціальні вимоги, яким повинен відповідати підрядник.

10. Порядок укладення договору будівельного підряду.

11. Форма договору.

12. Права та обов'язки сторін за договором будівельного

підряду. 13. Особливості виконання договорів будівельного підряду.

14. Відповідальність сторін за договором будівельного підряду. 15.

Поняття та загальна характеристика договору побутового підряду.

16. Особливості суб'єктного складу за договором побутового підряду. 17. Порядок укладення і форма договору побутового

підряду. 18. Зміст договору побутового підряду.

19. Виконання договору побутового підряду та гарантії прав замовника.

Тема 16. Особливості договорів про надання послуг (4 год.) 1.

Особливості та юридична природа договорів перевезення та їх правове регулювання.

2. Сторони в договорі. Загальні та спеціальні вимоги до перевізника. 3.

Порядок укладення та оформлення договору перевезення різними видами транспорту.

4. Права та обов'язки сторін за договором перевезення. Виконання

договору перевезення.

5. Відповідальність сторін за невиконання або неналежне виконання умов договору.

6. Особливості відповідальності перевізника. Претензії і позови з перевезень.

7. Договір перевезення пасажирів, багажу і пошти. Договір транспортного експедирування.

8. Особливості та підстави виникнення обов'язку по зберіганню майна.

9. Загальна характеристика договору зберігання.

10. Сторони договору. Статус професійного зберігача.

11. Порядок укладення та форма договору зберігання. Істотні умови договору.

12. Виконання договору зберігання.

13. Відповідальність сторін за договором зберігання.

14. Зберігання на товарному складі. Спеціальні види зберігання.

15. Загальна характеристика договору доручення.

16. Сторони договору доручення.

17. Форма та зміст договору доручення.

18. Виконання договору доручення.

19. Підстави та правові наслідки припинення договору доручення.

20. Правове регулювання та сфера застосування договору комісії.

21. Сторони договору комісії.

22. Виконання договору комісії.

23. Відмова комісіонера від виконання договору та скасування договору комітентом та правові наслідки з цього.

24. Загальна характеристика та особливості договору страхування.

25. Суб'єкти страхування.

26. Порядок укладення та форма договору страхування.

27. Припинення договору страхування.

28. Особливості дострокового припинення договору страхування.

29. Види і форми страхування: особливості майнового страхування; особливості особистого страхування; страхування відповідальності; страхування ризиків.

30. Поняття та загальна характеристика договору доручення. Сторони договору доручення.

31. Форма та зміст договору доручення.

32. Виконання договору доручення.

33. Підстави та правові наслідки припинення договору доручення.

34. Правове регулювання та сфера застосування договору комісії.

35. Сторони договору комісії.

36. Виконання договору комісії.

37. Відмова комісіонера від виконання договору та скасування договору комітентом та правові наслідки з цього.

Тема 17. Недоговірні зобов'язання. Особливості компенсації моральної шкоди та відшкодування матеріальної шкоди (4 год.) 1.

Поняття та елементи зобов'язань із завдання шкоди.

2. Деліктна відповідальність: поняття, зміст, підстави.

3. Підстави звільнення від відповідальності за завдання шкоди. 4.

Окремі (спеціальні) випадки відповідальності за завдання шкоди.

5. Особливості компенсації моральної шкоди.

6. Умови виникнення зобов'язань з компенсації моральної шкоди. 7. Спосіб і розмір компенсації моральної шкоди.

8. Звільнення від відповідальності за завдану моральну шкоду.

Розподіл годин, виділених на вивчення дисципліни:

Найменування видів робіт	Розподіл годин за формами навчання	
	денна	заочна
Самостійна робота, год, у т.ч.:	96	156
Опрацювання матеріалу, викладеного на лекціях	42	20
Підготовка до практичних занять та контрольних заходів	22	20
Підготовка звітів з практичних робіт		
Підготовка до поточного контролю	12	22
Опрацювання матеріалу, винесеного на самостійне вивчення	20	94

ПОЛІТИКА КУРСУ

1) щодо системи поточного і підсумкового контролю

Організація поточного та підсумкового семестрового контролю знань студентів, проведення практик та атестації, переведення показників академічної успішності за 100-бальною шкалою в систему

оцінок за національною шкалою здійснюється згідно з “Положенням про систему поточного і підсумкового контролю, оцінювання знань та визначення рейтингу здобувачів освіти”. Ознайомитись з документом можна за [покликанням](#).

2) щодо оскарження результатів контрольних заходів

Здобувачі вищої освіти мають право на оскарження оцінки з дисципліни отриманої під час контрольних заходів. Апеляція здійснюється відповідно до «Положення про політику та врегулювання конфліктних ситуацій». Ознайомитись з документом можна за [покликанням](#).

3) щодо відпрацювання пропущених занять

Згідно “Положення про організацію освітнього процесу” здобувач допускається до семестрового контролю з конкретної навчальної дисципліни (семестрового екзамену, диференційованого заліку), якщо він виконав усі види робіт, передбачені на семестр навчальним планом та силабусом/робочою програмою навчальної дисципліни, підтвердив опанування на мінімальному рівні результатів навчання (отримав ≥ 35 бали), відпрацював визначені індивідуальним навчальним планом всі лекційні, практичні, семінарські та лабораторні заняття, на яких він був відсутній. Ознайомитись з документом можна за [покликанням](#).

4) щодо дотримання академічної доброчесності

“Положення про систему забезпечення академічної доброчесності” закріплює моральні принципи, норми та правила етичної поведінки, позитивного, сприятливого, доброчесного освітнього і наукового середовища, професійної діяльності та професійного спілкування спільноти Університету, викладання та провадження наукової (творчої) діяльності з метою забезпечення довіри до результатів навчання. Ознайомитись з документом можна за [покликанням](#).

5) щодо використання штучного інтелекту

“Політика використання штучного інтелекту” визначає політику щодо використання технічних засобів на основі штучного інтелекту в освітньому процесі. Ознайомитись з документом можна за [покликанням](#). “Положення про систему забезпечення академічної доброчесності” містить рекомендації щодо використання в академічних текстах генераторів на основі штучного інтелекту. Ознайомитись з документом можна за [покликанням](#).

6) щодо використання технічних засобів в аудиторії та правила комунікації

Використання мобільних телефонів, планшетів та інших гаджетів під час лекційних та практичних занять дозволяється виключно у навчальних цілях (для уточнення певних даних, перевірки правопису, отримання довідкової інформації тощо). На гаджетах повинен бути

активований режим «без звуку» до початку заняття. Під час занять заборонено надсилення текстових повідомлень, прослуховування музики, перевірка електронної пошти, соціальних мереж тощо, окрім виробничої необхідності. Під час виконання заходів контролю використання гаджетів заборонено (за винятком, коли це передбачено умовами його проведення). У разі порушення цієї заборони результат анулюється без права перескладання. Ознайомитись з відповідним документом можна за [посиланням](#). Комунікація відбувається через електронну пошту і сторінку дисципліни в Moodle.

7) щодо зарахування результатів навчання, здобутих шляхом формальної/інформальної освіти

Процедури визнання результатів навчання, здобутих шляхом формальної/інформальної освіти визначаються «Положенням про порядок визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної та / або інформальної освіти». Ознайомитись з документом можна за [посиланням](#).

Під час вивчення навчальної дисципліни із запропонованого переліку можна пройти сертифіковані (безкоштовні) курси на освітніх платформах, відтак сертифікат, який отримали під час навчання, – є підтвердженням засвоєння студентом окремих тем, що включені у зміст дисципліни..

МЕТОДИ НАВЧАННЯ

При вивченні дисципліни застосовується комплекс методів для організації навчання студентів з метою розвитку їх логічного та абстрактного мислення, творчих здібностей, підвищення мотивації до навчання та формування особистості майбутнього фахівця.

Програмний результат навчання ²	Метод навчання	Метод оцінювання
--	--------------------------------	------------------

² для вибірових навчальних дисциплін вказується результат навчання

РН 1. Визначати переконливість аргументів у процесі оцінки задалегідь невідомих умов та обставин. РН 2. Знати та розуміти міжнародні стандарти прав людини, положення Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод, а також практику Європейського суду з прав людини. РН 3. Проводити збір і інтегрований аналіз матеріалів з різних джерел. РН 5. Давати короткий правовий висновок щодо окремих фактичних обставин з достатньою обґрунтованістю. РН 6. Оцінювати недоліки і переваги певних правових аргументів, аналізуючи відому проблему. РН 9. Самостійно визначати ті обставини, у з'ясуванні яких потрібна допомога, і діяти відповідно до отриманих рекомендацій РН 13. Знати та розуміти особливості реалізації та застосування норм матеріального і процесуального права. РН 15. Вільно використовувати для правничої діяльності доступні інформаційні технології і бази даних.	словесні методи (лекція, розповідь пояснення); наочні методи (ілюстрування, комп'ютерні і мультимедійні методи); інтерактивні методи (Case study, дискусія, мозковий штурм, робота в команді (групах))	екзамен
---	---	----------------

РН 18. Застосовувати в професійній діяльності основні сучасні правові доктрини, цінності та принципи функціонування національної правової системи.		
РН 19. Пояснювати природу та зміст основних правових явищ і процесів.		
РН 20. Виокремлювати і аналізувати юридично значущі факти і робити обґрунтовані правові висновки.		
РН 22. Надавати консультації щодо можливих способів захисту прав та інтересів клієнтів у різних правових ситуаціях.		

МАТЕРІАЛЬНО-ТЕХНІЧНІ РЕСУРСИ

Для вивчення навчальної дисципліни «Актуальні проблеми цивільного права та процесу»:

- 1) проектор або інший мультимедійний екран для демонстрації відео, архівних матеріалів та презентацій;
- 2) доступ до генеративних моделей ШІ (платформи для роботи з текстом, зображеннями та відео, такі як Gemini та ін.) для виконання практичних завдань;
- 3) хмарні сховища даних (Google Drive) для спільного доступу до великих файлів та групової роботи ;
- 4) книги, що входять до програми навчального курсу.

ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Вид	Зміст	% від загальної оцінки	Бал	
			min	max
Поточні контрольні заходи	всього	60	35	60
Підсумкові контрольні заходи	екзамен	40	24	40

Всього:	-	100	60	100
---------	---	-----	----	-----

Процедура проведення контрольних заходів, а саме поточного контролю знань протягом семестру та підсумкового семестрового контролю, регулюється «Положенням про систему поточного та підсумкового контролю оцінювання знань та визначення рейтингу студентів».

Фіксація **поточного** контролю здійснюється в “Електронному журналі обліку успішності академічної групи” на підставі чотирибальної шкали - “2”; “3”; “4”; “5”. У разі відсутності студента на занятті виставляється “н”. За результатами поточного контролю у Журналі, автоматично визначається підсумкова оцінка, здійснюється підрахунок пропущених занять.

Усі пропущені заняття, а також негативні оцінки студенти зобов'язані відпрацювати впродовж трьох наступних тижнів. У випадку недотримання цієї норми, замість “н” в журналі буде виставлено “0” (нуль балів), без права перездачі. Відпрацьоване лекційне заняття в електронному журналі позначається літерою «в».³

Критерії оцінювання⁴ (поточного та підсумкового контролю)

До підсумкового контролю допускаються студенти які за результатами поточного контролю отримали не менше 35 балів. Усі студенти, що отримали 34 балів і менше, не допускаються до складання підсумкового контролю і на підставі укладання додаткового договору, здійснюють повторне вивчення дисципліни впродовж наступного навчального семестру. За результатами підсумкового контролю (диференційований залік/екзамен) студент може отримати 40 балів. Студенти, які під час підсумкового контролю отримали 24 бали і менше, вважаються такими, що не здали екзамен/диференційований залік і повинні йти на перездачу.

Загальна семестрова оцінка з дисципліни, яка виставляється в екзаменаційних відомостях оцінюється в балах (згідно з **Шкалою оцінювання знань за ЄКТС**) і є сумою балів отриманих під час поточного та підсумкового контролю.

Шкала оцінювання знань за ЄКТС:

Оцінка за національною шкалою	Рівень досягнень, %	Шкала ECTS
Національна диференційована шкала		
Відмінно	90 – 100	A
Добре	83 – 89	B

³ можна вказати теми чи завдання, які є обов'язковими до виконання, а також особисті підходи до оцінювання рівня знань здобувачів під час аудиторної роботи

⁴ критерії вказуються згідно з особливостями дисципліни.

	75 – 82	C
Задовільно	67 – 74	D
	60 – 66	E
Незадовільно	35 – 59	FX
	0 – 34	F
Національна недиференційована шкала		
Зараховано	60 – 100	-
Не зараховано	0 – 59	-

Студенти, які не з'явилися на заліки/екзамени без поважних причин, вважаються такими, що одержали незадовільну оцінку.

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ⁵

Основна:

1. Стефанчук М. О. Теоретичні засади цивільної правосуб'єктності фізичних осіб та особливості її здійснення: автореф. дис. ... д.ю.н.: 12.00.03. Київ, 2020. С. 6.
2. Корпоративне право крізь призму судової практики: монографія / за ред. І. В. Спасибо-Фатєєвої. Харків: ЕКУС, 2021. 512 с.
3. Скрипник В. Л. Об'єкти цивільних прав: теоретичні і методологічні проблеми. Дис. ... доктора юридичних наук: 12.00.03. К.: НДІ приватного права і підприємництва імені академіка Ф.Г. Бурчака НАПрН України, 2021. 350 с.
4. Нижний А. В., Ходаківський М. П., Юровська Г. В. Визнання правочинів недійсними: основи теорії та судова практика. Посібник для суддів / А. В. Нижний, М. П. Ходаківський, Г. В. Юровська. / Під редакцією А. В. Нижного. Київ: Алерта, 2020. 234 с.
5. Паращук Л., Кучер А. Особливості представництва у цивільному праві. Актуальні проблеми правознавства. № 2 (22). 2020. С. 94–100. Дифамація: збірник статей / за заг. ред. І. В. Спасибо-Фатєєвої. Харків. ЕКУС, 2021. 250 с.
6. Зловживання правом: зб. ст. / за ред. І. В. Спасибо-Фатєєва. Харків: ЕКУС, 2021. 308 с.
7. Строки. Позовна давність: зб. ст. / за ред. І. В. Спасибо-Фатєєвої. Харків. ЕКУС, 2021. 240 с.
8. Захист права власності. Правові позиції Верховного Суду: коментарі науковців / за заг. ред. І. В. Спасибо-Фатєєва. Харків. ЕКУС, 2020. 496 с.

⁵ обов'язково: враховувати вимоги [ДСТУ 8302:2015](#) (відповідно до [Наказу № 65, від 4.03. 2016](#)), [рекомендації](#)

Національного агентства з забезпечення якості вищої освіти, використовувати літературу за останні 5-7 років, наводити власні публікації за змістом навчальної дисципліни.

Додаткова:

9. Карнаух Б. П. Причинний зв'язок як умова деліктної відповідальності в практиці Європейського суду з прав людини: справи про порушення процедурних гарантій. Проблеми законності. 2019. Вип. 145. С. 68–79.
10. Спасибо-Фатеева І.В. Про майнову відповідальність юридичних осіб за зобов'язаннями держави. Право України. 2019. № 1. С. 204–216.

Інтернет-ресурси:

11. Цивільний кодекс України від 16 січня 2003 року. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#Text> (дата звернення: 18.11.2021).
12. Про акціонерні товариства: Закон України від 17.09.2008 № 514–VI. Законодавство України / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/514-17#Text>.
13. Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань: Закон України від 15.05.2003 № 755–IV. Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/755-15#Text>.
14. Про інформацію: Закон України від 02.10.1992 № 2657-XII. Законодавство України / Відомості Верховної Ради України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2657-12#Text>.